

вживання ліків. Не виключається можливість маніпуляцій з боку досвідчених осіб, які можуть навчитися обманювати детектор. Також використання поліграфа може розглядатися як форма примусу до самообвинувачення, що суперечить праву на справедливий суд.

Отже, поліграф може значно підвищити ефективність розслідування, звузити коло підозрюваних, допомогти з ідентифікацією осіб, які володіють важливою інформацією та сприяти захисту невинних. Необхідно враховувати всі можливі докази та свідчення у суді, а також удосконалити законодавство і методики дослідження для забезпечення справедливості суду.

Список використаних джерел

1. «Детектор брехні» – чи є доказом у справі? Олег Добровольський, партнер ID Legal Group для порталу ЮРЛІГА - ID Legal Group. *ID Legal Group - ID Legal Group - стратегічна, вузькоспеціалізована юридична компанія в сфері податкового права та економічної безпеки*. URL: <https://id-legalgroup.com/news/detektor-lji-yavlyaetsya-li-dokazatelstvom-po-dely-oleg-dobrovolskii-partner-id-legal-group-dlya-portala-urliga/> (дата звернення: 16.05.2024).

2. Перевірка на поліграфі визнана доказом у Верховному суді. *Ведмідь, Іщук та партнери*. URL: <https://vedmid.ua/verhovnij-sud-ukraini-pri-vinesenni-rishennya-po-suti-viznav-ekspertizu-na-poligrafi-yak-dokaz-po-spravi/> (дата звернення: 16.05.2024).

3. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 15.05.2024).

4. Процес доказування та збирання доказів у кримінальному провадженні – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій - WikiLegalAid*.

URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Процес_доказування_та_збирання_доказів_у_кримінальному_провадженні (дата звернення: 16.05.2024).

5. Основні принципи права. *Studies*. URL: <https://studies.in.ua/teorija-derzhavy-ta-prava-lekcii/4376-osnovn-principi-prava.html> (дата звернення: 16.05.2024).

Дупелич М.

студентка юридичного факультету

Західноукраїнського

національного університету.

Науковий керівник: к. економічних наук

доцент кафедри безпеки та

правоохоронної діяльності ЗУНУ

Колесніков А.П.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

В останні десятиліття електронні документи стали невід'ємною частиною повсякденного життя та ділових операцій. З поширенням цифрових технологій

і мережі Інтернет, значно зросла кількість правових спорів, у яких електронні документи виступають як джерело доказів. Ця тенденція висуває нові виклики для правових систем, які повинні адаптуватися до нових форм доказів, забезпечуючи їх надійність і автентичність. Мета цієї доповіді – розглянути роль електронних документів у судовому процесі, проаналізувати вимоги до їх прийнятності та висвітлити особливості їх використання.

Електронний документ можна визначити як інформацію, зафіксовану в електронному форматі, яка може бути збережена, оброблена і передана за допомогою електронних засобів. Такі документи можуть включати електронні листи, текстові файли, електронні таблиці, бази даних, аудіо- та відеофайли, а також інші цифрові записи.

Однією з основних проблем, пов'язаних з електронними документами у судовому процесі, є забезпечення їх автентичності. Для цього застосовуються різні методи і технології, зокрема електронні підписи, сертифікати автентичності, шифрування та цифрові штампи часу. Електронний підпис, наприклад, є одним з найбільш поширених засобів підтвердження справжності електронного документа [4, с. 120]. Він базується на криптографічних алгоритмах, які дозволяють забезпечити цілісність і незмінність документа після його підписання.

Ще однією важливою вимогою до електронних документів є їх збереження і захист від несанкціонованого доступу або втрати. Це досягається за допомогою надійних систем резервного копіювання, засобів шифрування даних та інших технологій кібербезпеки. Важливим аспектом є також відповідність збереження електронних документів нормативно-правовим вимогам, зокрема законам про електронні докази, захист персональних даних та інформаційну безпеку.

У судовому процесі електронні документи можуть використовуватися як первинні або вторинні докази, і кожен з цих типів має свої особливості та вимоги. Первинні докази включають сам електронний документ, який безпосередньо підтверджує певні факти або обставини справи. Наприклад, електронний лист може слугувати доказом комунікації між сторонами, а електронний договір підтверджує наявність угоди між ними [1]. У цьому випадку важливо забезпечити цілісність документа, щоб гарантувати, що його зміст не був змінений після створення.

Вторинні докази можуть включати метадані, що супроводжують електронний документ. Метадані – це додаткова інформація, яка описує характеристики документа, такі як дата і час створення, автор, історія змін, інформація про доступ і збереження файлу. Метадані можуть бути критично важливими для встановлення автентичності електронного документа, оскільки вони надають контекст і дозволяють простежити всі зміни, внесені до документа. Наприклад, метадані можуть показати, хто і коли створив документ, які правки в нього вносилися, і хто мав до нього доступ [3]. Ця інформація допомагає визначити, чи був документ змінений або підроблений, і, таким чином, чи можна його вважати надійним доказом.

Суди також оцінюють вагомість і релевантність електронних документів, враховуючи контекст справи і надані аргументи сторін. Вагомість означає, наскільки доказ сприяє встановленню істини у справі, а релевантність – наскільки доказ стосується суті справи. Наприклад, електронний лист, який

підтверджує наявність домовленості між сторонами, буде вважатися релевантним і вагомим доказом у справі про порушення контракту. Натомість документ, який не має прямого відношення до обставин справи, може бути визнаний нерелевантним і відхилений судом [2, с. 245].

Узагалі, для ефективного використання електронних документів у судовому процесі необхідно забезпечити їх відповідність правовим і процедурним вимогам, а також використовувати сучасні технології для підтвердження їх автентичності та цілісності. Це сприяє підвищенню довіри до таких доказів і забезпечує справедливий розгляд справ у цифрову еру. Електронні документи відіграють все більш значущу роль у сучасному судовому процесі, виступаючи як джерело доказів у різноманітних правових спорах. Для забезпечення їх ефективного використання необхідно дотримуватися вимог щодо автентичності, цілісності, збереження та допустимості. Впровадження сучасних технологій та відповідних правових норм сприяє підвищенню довіри до електронних доказів та забезпечує справедливість судового процесу в умовах цифрової ери.

Список використаних джерел

1. Міхровська М. Електронний парламент, електронний уряд, електронний суд та електронна демократія як складові електронної держави. *Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche*. 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-26.11.2021.v1.27> (дата звернення: 18.05.2024).

2. Перцова-Тодорова Л. «Електронний доказ» під час обшуку. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2020. № 6. С. 243–247. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.6.41> (дата звернення: 18.05.2024).

3. Плаксієнко В., Черненко К. Електронний (безпаперовий) документообіг. електронний цифровий підпис. *Economics. Management. Innovations*. 2019. № 1(24). URL: [https://doi.org/10.35433/issn2410-3748-2019-1\(24\)-7](https://doi.org/10.35433/issn2410-3748-2019-1(24)-7) (дата звернення: 18.05.2024).

4. Bondar H. Цифрова трансформація уряду України, відкриті дані (open data) та електронні послуги. *Public Administration and Regional Development*. 2021. № 11. С. 97-123.

Надвинична С.
студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.
Науковий керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності ЗУНУ
Колесніков А. П.

ІНФОРМАЦІЙНА ГІГІЄНА ПРИ ВИКОРИСТАННІ СОЦМЕРЕЖ

У сучасному світі, де інформація поширюється зі швидкістю світла, інформаційна гігієна стає не просто важливою, а життєво необхідною